

Handläggare: Johanna Helles
Telefon: 08-508 20 117

DROGFÖREBYGGANDE INSATSER I VANTÖR - REDOVISNING AV SAMORDNARNAS ARBETE UNDER ÅR 2005

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vantörs stadsdelsnämnd godkänner redovisningen i förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2006-01-24 och överlämnar den till socialtjänstnämnden.

Monika Viklander
Stadsdelsdirektör

Åsa Berntsson
Avdelningschef

SAMMANFATTNING

Under år 2005 har länsstyrelsen tilldelat Stockholms stad medel för samordnare av drogpreventivt arbete och därför ska detta arbete redovisas till länsstyrelsen. I det drog- och brottsförebyggande arbetet i Vantör ingår bland annat fältassistenter, samverkansprojekt med skolan och samverkan inom det brottsförebyggande rådet. Samordnarna ansvarar för att detta arbete bedrivs i enlighet med nationella och lokala handlingsplaner. Förvaltningen förslår att nämnden godkänner redovisningen och överlämnar den till socialtjänstnämnden.

ÄRENDETS BEREDNING

Detta ärende är utarbetat inom individ- och familjeomsorgen.

BAKGRUND

I den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador har regeringen avsatt särskilda medel för att stimulera utvecklingen av drogförebyggande insatser på kommunal nivå. Länsstyrelserna har regeringens uppdrag att fördela medlen efter ansökan från kommunerna.

Under år 2005 har länsstyrelsen tilldelat Stockholms stad medel för samordnare av drogpreventivt arbete. Den verksamhet som har bedrivits med dessa medel under år 2005 ska därför redovisas till länsstyrelsen senast den sista mars. Rapporten ska godkännas av respektive stadsdelsnämnd. Precens, stadens centrum för drogprevention, kommer att sammanställa stadsdelsnämndernas rapporter för redovisningen till länsstyrelsen.

Ett villkor för att få medel från länsstyrelsen har varit att kommunerna själva bidrar med motsvarande summa för det drogförebyggande arbetet. För år 2005 har Stockholms stad tillskjutit medel, vilket innebär att Vantörs stadsdelsnämnd sammanlagt har tilldelats kronor 300 000 för det drogpreventiva arbetet under år 2005.

REDOVISNING AV ARBETET UNDER ÅR 2005

Det drog- och brottsförebyggande arbetet genomförs av en tillsvidareanställd och en visstidsanställd preventionssamordnare, två fältassistenter och en projektanknuten socialsekreterare samt under det första halvåret en medlingssamordnare och en ungdomskonsulent. Dessa utgör arbetsgruppen RESAM, resurs- och samverkansgruppen, och finns organisatoriskt inom individ- och familjeomsorgens ungdomssektion.

Samordnarna samarbetar med Precens – Stockholms Preventionscentrum – som anordnar erfarenhetsutbyten och utbildningar samt ger information om aktuell forskning inom preventionsarbetet.

Samordnarna deltar i Nätverksforum Söderort. Det är ett samarbete mellan drogsamordnare och poliser som arbetar som koordinatörer för de brottsförebyggande råden i söderort. Samordnarna deltar i Vantörs Brottsförebyggande Råd och är sammankallande till arbetsgrupperna BRÅ Ungdom och BRÅ Kvinnofrid.

Förutsättningen för ett framgångsrikt arbete är samverkan med interna och externa aktörer. Arbetsmetoderna som används i det drogpreventiva arbetet utgår från aktuell forskning och beprövad erfarenhet.

Målet för det drog- och brottsförebyggande arbetet i Vantör är följande.

- Att minska tillgängligheten av alkohol och tobak för ungdomar med 10 procent under år 2005.
- Att skjuta upp debutåldern för alkohol- och tobakskonsumtion.
- Att förebygga ungdomskriminalitet.
- Att identifiera och hjälpa de ungdomar som debuterar tidigt med alkohol och/eller droger eller begår kriminella handlingar.

Fältassistenterna

Fältassistenterna arbetar bland barn och ungdomar i deras miljöer och tre gånger per vecka arbetar de kvällstid. De utgör därmed ett kontinuerligt preventivt inslag i Vantör. De har regelbunden kontakt med skolor, fritidsgårdar och andra aktörer i stadsdelsområdet. Under år 2005 har fältassistenterna vid tio tillfällen sammankallat till föräldramöten kring enstaka händelser och vid sex tillfällen har ungdomar körts hem eller till Maria Ungdom på grund av alkoholberusning. Fältassistenterna leder tjej- och killgrupper med syfte att stärka de ungas självförtroende. De arbetar även med genomförandet av ungdomstjänst för unga lagöverträdare.

Folköl- och tobakstillsyn

Stadsdelsnämnden ansvarar för tillsynen av saluhandel av tobak och folköl. Under år 2005 genomfördes för tredje året i rad en inköpsstudie av tobak och folköl bland 45 butiker i Vantör. Samtliga 45 butiker säljer cigaretter och 14 av dessa säljer folköl. Inköpsstudien visar att färre butiker säljer alkohol till ungdomar. År 2005 var det 19 procent av butikerna som sålde alkohol till minderåriga i jämförelse med år 2004 då siffran var 67 procent. Försäljningen av tobak till ungdomar var däremot oförändrad. Båda åren var det 67 procent av butikerna som sålde tobak.

Fältassistenterna håller i tillsynen och har en nyckelroll eftersom näringsidkare även kan vända sig till dem när problem uppstår med ungdomar. Näringsidkarna erbjuds årligen utbildningar i Lag om Leg.

Projekt ART - Aggressive Replacement Training

En socialsekreterare har under året arbetat med behandlingsformen ART som är riktad till ungdomar som har affektproblem som kan ta sig uttryck genom aggressiva handlingar. Metoden är baserad på kognitiv beteendeterapi. Den är manualbaserad och kan genomföras individuellt eller i grupp. Arbetet med ART har genomförts i projektform. Under det första kvartalet år 2006 ska en utvärdering göras, som kommer att ligga som grund för beslut om eventuell fortsättning.

Bekymringssamtal

Under året har en socialsekreterare knuten till Resam genomfört bekymringssamtal med de unga som har begått mindre brott, till exempel snatteri och stöld. Metoden är en manualbaserad samtalsmetod som är utvecklad av polis i Norge. Bekymringssamtal ska

inledas skyndsamt så snart ett brott blivit känt. Under året har 16 bekymringssamtal genomförts.

Konsekvensprogram

Ungdomskonsulenten inom Resam har ansvarat för genomförande av konsekvensprogram för unga lagöverträdare. Konsekvensprogram är en serie aktiviteter som syftar till att förmedla en medvetenhet om konsekvenser av brottslighet. På ungdomssektionen är konsekvensprogram och bekymringssamtal integrerade.

Medling

Under första halvåret 2005 har en medlingssamordnare arbetat deltid med medlingar mellan brottsoffer och förövare. Då antal medlingsärenden har minskat har medlingssamordnaransvaret övertagits av preventionssamordnaren.

Ökat ungdomsinflytande i Vantör

Från och med hösten år 2004 fram till och med juni år 2005 har projektet ”Rapport LUPP - Lokal uppföljning av ungdomspolitikerna” genomförts i Vantör med målet att öka ungdomsinflytandet i stadsdelsområdet. En projektanställd ungdomskonsulent arbetade under första halvåret med att färdigställa rapporten och ansvarade för att rapporten presenterades för politiker, tjänstemän och ungdomar. Rapporten lades ut på Vantörs webbplats och på Ungdomsstyrelsens webbplats. En tidning utformades tillsammans med en mediaklass vid Kärrtorps gymnasium och delades ut till ungdomar och lärare. Konkreta insatser baserade på rapporten är att fritiden under år 2006 ska utveckla ett forum på sin webbplats där ungdomar och politiker kan mötas. Projektet ”Demokratikonvent i Vantör”, där unga och politiker ska få tillfälle att mötas, kommer att genomföras inom ramen för Stadsdelsförnyelsen.

Projektet risk- och skyddsfaktorer - ROS

Forskning inom brotts- och drogförebyggande arbete talar idag om risk- och skyddsfaktorer. Sedan år 2004 pågår ett samarbete med Precens kring detta. En pedagogisk modell är framtagen och en enkätundersökning riktad till 25 enheter (skolor, fritid, etc.) i Vantör är genomförd. Målet är att de olika verksamheterna ska kunna värdera sitt eget arbete utifrån kunskapen om risk- och skyddsfaktorer. Under våren 2006 ska metoden implementeras i verksamheterna för att ingå i det ordinarie uppföljande arbetet.

Lugna Gatan

I augusti år 2005 började två medarbetare från Fryshuset/Lugna Gatan att verka i Vantör, främst i Rågsved. De arbetar i ett ettårigt projekt som delfinansieras av SL och Vantörs stadsdelsnämnd. Vantörs medel kommer från Utvecklingsfonden. Lugna Gatan har arbetat med en grupp om tio ungdomar som har beretts tillfälle att medverka i ett tiotal utbildningar inom Fryshuset. De kommer i januari år 2006 att få Lugna Gatan-jackor och medverka i patrullverksamhet. Vidare har Lugna Gatan arbetat helgnätter i Vantör och på tunnelbanan. Fältassistenter har varit operativt ansvariga för Lugna Gatan i Vantör. I februari år 2006 ska en halvårsutvärdering göras.

Samverkan med skola

Forskning visar att det går att påverka de vuxnas attityder till alkohol och att det har betydelse för ungdomens alkoholdebut och alkoholkonsumtion. I samarbete med skolan genomförs därför "Örebros preventionsprogram". Det är ett påverkansprogram riktat till föräldrar med syftet att skjuta upp åldern för alkoholdebut och att minska alkoholkonsumtionen. Under året har elva klasser genomgått programmet. Under år 2006 ska programmet utvecklas i samarbete med skolorna främst i syfte att utbilda flera instruktörer. Målet är att föräldraprogrammet ska genomföras i samtliga årskurser i Vantörs tre högstadieskolorna.

Samverkan med fritid

Fritiden i Vantör genomförs, i samarbete med Resam och forskaren Nikolaus Koutakis vid Örebros universitet, projektet "Kompetensutveckling / verksamhetsutveckling i fritidens öppna verksamhet riktad till barn och ungdom i Vantörs stadsdelsförvaltning". Koutakis har forskat angående fritidsgårdarnas betydelse för de ungas utveckling och har då konstaterat att en tydlig verksamhet och ett tydligt ledarskap är viktiga faktorer för att fånga upp de ungdomar som har ett riskbeteende. Syftet med projektet är att stärka fritidsledarrollen genom bland annat utbildningsinsatser.

Demokratigruppen, bestående av ungdomar från de olika fritidsgårdarna, har sedan år 2004 drivit frågan om att starta en boxningsklubb. Boxningsklubben i Rågsved blev en verklighet februari år 2005 och har i dag cirka 85 medlemmar, både killar och tjejer. Verksamheten bedrivs av frivilliga; klubben har en egen styrelse där ungdomar ingår.

Samverkan med BRÅ Ungdom

Brottsförebyggande rådet i Vantör har tre arbetsgrupper, varav en har fokus på ungdomar. En gång i månaden träffas interna och externa aktörer i nätverket kring det brottsförebyggande arbetet. Preventionssamordnaren är sammankallande till arbetsgruppen.

STADSDELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Det drog- och brottsförebyggande arbetet i Vantör spänner över en rad olika insatser. Under året har preventionssamordnarna samordnat detta arbete inom förvaltningen och samverkat med externa aktörer. Enligt förvaltningens bedömning har samordnarfunktionen haft en avgörande betydelse för möjligheterna att utveckla det drog- och brottsförebyggande arbetet. Några medel för det fortsatta arbetet med drogsamordnare år 2006 kommer ej att utgå från Länsstyrelsen, däremot kommer socialtjänstförvaltningen att skjuta till medel och resterande kostnader kommer att täckas genom ordinarie budget.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner redovisningen och överlämnar den till socialtjänstnämnden.

BILAGA 1.**Redovisning av verksamhet för drogförebyggande samordnare år 2005**

1. Stadsdelsområde: Vantör
2. Samordnarnas namn: Johanna Helles och Klas Rudefors
3. Samordnare: Johanna Helles. Tel: 508 20 117
johanna.helles@vantor.stockholm.se
Samordnare: Klas Rudefors Tel: 508 20 104
klas.rudefors@vantor.stockholm.se
4. A) Samordningsarbetet utgör heltid
B) Samordnarens uppgifter är följande.
 - Ansvarar för att det brotts- och drogförebyggande arbetet bedrivs i enlighet med nationella och lokala handlingsplaner, i samverkan med interna och externa aktörer.
 - Har arbetsledarfunktion för den arbetsgrupp som är knuten till arbetet, två fältassistenter och en socialsekreterare.
 - Deltar i BRÅ Vantör och är sammankallande till BRÅ Ungdom, BRÅ Kvinnofrid
 - Deltar i Precens nätverk för samordnare
 - Deltar i Nätverksforum Söderort
5. Samordnarna är placerade inom individ- och familjeomsorgen – ungdomssektionen. Ledningsgruppen för individ- och familjeomsorgen fungerar som samordnarnas styrgrupp.
6. Samordnarna är aktiva i arbetet med stadsdelsområdets handlingsprogram.
7. Förutsättningen för att realisera arbetet är samverkan med andra interna och externa aktörer. Samordnarna har ett nära samarbete med polisens koordinatör för det Brottsförebyggande rådet i Vantör. Samordnarna samverkar med skola bl.a. kring föräldraprogrammet Örebro Preventionsprogram. I samverkan med fritiden driver man också ett projekt med syfte att stärka fritidsledarrollen.
8. Styrdokument för arbetet år 2006 är följande.
 - Nationell handlingsplan för alkohol, tobak och narkotika
 - Stadens brottsförebyggande handlingsplan
 - Stockholms Folkhälsoprogram
 - STAN-programmet
 - Vantörs alkohol- och drogförebyggande handlingsplan
 - VP Vantör/ Ungdomssektionen
 - VP BRÅ Vantör